

Beethoven'ın Op. 50 Ve Op. 40 Romans'larının Çalış Tekniklerinin İncelenmesi

An Analysis Of The Playing Techniques Of Beethoven's Op. 50 And Op. 40 Romances

 Hande Acun Karayel^a

 Yavuz Selim Kaleli^b

^aÖğr. Gör. Hande Karayel, Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Isparta/Türkiye, handeacun32@gmail.com | <https://ror.org/04fjtte88>

^bDoç. Dr. Yavuz Selim Kaleli, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Konya/Türkiye, yavuzselimkaleliresearch@gmail.com | <https://ror.org/013s3zh21>

Öz Bu çalışmada Beethoven'ın Fa Majör ve Sol Majör Romansları çalış teknikleri açısından incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemi ile oluşturulan çalışmada veriler döküman analizi ve içerik analizi yöntemleri ile analiz edilmiş, betimsel bir çalışmadır. Romanslar keman eğitiminde özellikle Romantik dönem eserlerini anlayarak çalmak için çalış teknikleri açısından önem teşkil eder. Öğrencilerin de çalabileceği bu eserler çalış teknikleri ve müzikal açıdan da önemlidir. Çalışmada incelenen Fa Majör ve Sol Majör Romanslarda sağ el tekniklerinden legato, detaşe, spiccato, staccato, martelé, akor, kırık akor ve portatoya; sol el tekniklerinden ise çift ses, grupetto, basamak notası, çarpma, trile rastlanılmıştır. İki Romans farklı başlıklar altında incelenmiş, analiz sonucunda hazırlanan bulgularla çalışmayı inceleyen öğrenciler ve keman icracıları için önerilerde bulunulmuştur. Araştırmada, Romanslar çalışılmadan önce çift ses, legato, gam ve arpej çalışılması, eserin daha doğru bir teknikle icra edilebilmesi için önerilmektedir. Sonuç olarak bu çalışma keman eğitiminde kullanılan eserlerin çalış tekniklerinin icralarındaki problemleri en aza indirmek ve icracılara kolaylık sağlamak açısından önemlidir. Çalışmanın keman eğitimine ve icracılara katkı sağlayarak kolaylık sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Beethoven, yay teknikleri, romans, keman

Abstract *This study examines Beethoven's Romances in F Major and G Major from the perspective of playing techniques. Conducted using a qualitative research method, the study is descriptive in nature, and the data were analyzed using document analysis and content analysis. These romances are significant in violin education, particularly in terms of playing techniques, for understanding and performing works from the Romantic period. These pieces, which students can also perform, are significant both in terms of playing techniques and musicality. In the F Major and G Major Romances examined in this study, the following right-hand techniques were identified: legato, détaché, spiccato, staccato, martelé, chords, broken chords, and portato; while the following left-hand techniques were identified: double stops, gruppetto, step notes, slurs, and trills. The two romances were examined under different headings, and the findings from the analysis include recommendations for students studying this work and violin performers. The research recommends practicing double stops, legato, scales, and arpeggios before working on the romances to ensure the piece can be performed with more accurate technique. In conclusion, this study is important for minimizing performance issues related to the technical approaches used in violin education and for providing convenience to performers. It is believed that the study will contribute to violin education and offer convenience to performers.*

Keywords: Beethoven, string techniques, romance, violin

Giriş

“Klasik Dönem, bestecilerin özellikle büyük senfoni orkestraları, operalar ve oda müziği toplulukları için daha önce duyulmamış eşsiz eserler besteledikleri dönemdir. Joseph Haydn ile başlayıp Mozart ve Beethoven ile devam eden bir senfoni yazma sürecidir” (Başaran, 2020, s. 3). “Romans teriminin kökeni Fransızcadaki *romance*’den gelmekte ve *şiişsel değiş* anlamını taşımaktadır. Dilimizde *romans* olarak kullanılan terim Fransızca, İngilizce, İspanyolca *romance*, Almanca *romanze* ve İtalyanca *romanza* olarak kullanılmaktadır” (Say, 2005, s. 454).

“14. yüzyılda İspanya’da soyluların eğlencelerinde söylenmiş, 15. yüzyılda tam kafiyeli sözlere ulaşmış, ballad formuna yaklaşarak türlü romanslar derlenmiştir. 16. ve 17. yüzyıllarda birçok ülkede yayılmış, 18. yüzyılda Fransa’da popüler olmuş, önce aşk şarkısı olarak gelişmiş, daha sonra çalgısal olarak kullanılmıştır” (Aktüze, 2004).

Özellikle Romantik Dönemde yaygın olarak bestelenen bu biçim, Rönesans’tan itibaren her dönem tercih edilmiş ve Romantik Dönem öncesinde hızla gelişerek Romantik Dönemdeki birçok besteci tarafından kullanılmıştır. Schumann’ın 4. Senfonisi’nin ikinci bölümü bu biçimin en önemli örneklerinden birini teşkil etmektedir. Müzikte duygusal bir sevgi şarkısı olarak kullanılan romans, dramatik bir anlatım şekli taşımadığından balad formundan ayrılmaktadır. Genel olarak romansın belli bir formu yoktur. Genellikle rondo veya lied formunda kullanılmıştır. Ses için yazılan romanslar, halk müziği öğeleri taşımayan, daha çok seçkin topluluklar için yazılan incelikli eserlerdir. Çalgı için yazılan romanslar ise daha derin ve kapsamlı bir anlatıma sahiptir. (Hodeir, 1971, s. 163)

Kim (2005)’e göre Romanslar, genel anlamda sorunsuz eserler olarak görülmektedir. Yayıncıların bu eserlerin basımlarını nispeten kolay bir şekilde gerçekleştirdikleri bilinmektedir. Bununla birlikte, notaların kökenine ilişkin ayrıntıların eksikliği de göze çarpmaktadır. Bu bağlamda Beethoven’ın romans eserleri yaratırken motivasyonu ve ilham kaynakları ile ilgili de bilgi yok denecek kadar az olmasına rağmen, birçok eserinin eskizlerini yaptığı bilinmektedir. Ancak her iki eserin de eskizleri kaybolmuştur. İkincil kaynaklar arasında iki mektup bulunmaktadır. Beethoven’ın kardeşi Karl van Beethoven tarafından yazılan ve iki Romans’ı 1802’de iki farklı yayıncı Kunstund’dan 1805 yılına ait bir yayın duyurusu Viyana’daki Industrie-Comptoir’de op. 50’nin yayınlandığını duyuran bir ilan da mevcuttur (s. 13). Chimchirian (2016)’a göre, Beethoven bestelemiş olduğu Romanslarını Rode’a ithaf etmiştir. Romanslar yaygın olarak keyifli ve büyüleyici parçalar olarak kabul edilir ve klasik ruhu en çekici şekilde bir araya getirmektedir. İçerik olarak lirik karakter, biçimsel netlik, aşkı ve mükemmel orantıyı ifade ettiği söylenmektedir. Ancak Romansların kökenleri hakkında kesin bir bilgiye ulaşılamamıştır.

1. Problem Durumu

Bu araştırmada problem sorusu:

“Beethoven Fa Majör ve Sol Majör Romanstaki çalış teknikleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir.

1.1. Alt Problemler

1. Beethoven Fa Majör Romanstaki sağ el teknikleri nelerdir?
2. Beethoven Fa Majör Romanstaki sol el teknikleri nelerdir?
3. Beethoven Sol Majör Romanstaki sağ el teknikleri nelerdir?
4. Beethoven Sol Majör Romanstaki sol el teknikleri nelerdir?
5. Beethoven Fa Majör Romans ile Sol Majör Romansın çalış tekniklerindeki benzer ve farklı özellikler nelerdir?
6. Beethoven Fa Majör Romans ve Sol Majör Romanstaki müzikal ifade terimleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Beethoven Fa Majör Romans ve Sol Majör Romansın içerdiği sağ el ve sol el tekniklerini saptayarak incelemektir. Bu bağlamda her iki eserde kullanılan staccato, legato, martele, detaşe, çift sesler, akorlar ve süslemeler gibi yay tekniklerinin hangi sıklıkta kullanıldığının ortaya konulması hedeflenmektedir. Elde edilen bulguların keman eğitimi sürecindeki öğrencilerin ve icracıların çalış teknikleri ve müzikalite açısından bilinçlenerek her iki eseri de doğru icra etmelerine katkı sağlaması hedeflenmektedir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, keman repertuarında önemli bir yere sahip olan Beethoven'ın romanslarının teknik ve müzikal açıdan incelenmesi bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca keman eğitiminde kullanılan bu eserlerin çalış tekniklerinin icralarındaki zorlukların en aza indirgenmesi ve öğrencilere çalış tekniklerinin gelişimi bağlamında yol gösterici olması açısından da önemli görülmektedir. Özellikle öğrencilerin karşılaştıkları teknik ve müzikal güçlükleri daha bilinçli analiz edip eserleri daha doğru çalmalarına yol gösterecek ve çalışmalarına katkı sağlayacaktır. Araştırmada yalnızca sağ ve sol el tekniklerinin değil aynı zamanda müzikal ifade terimlerinin de analiz edildiği göz önünde bulundurularak eserlere daha bütüncül yaklaşım sağlayarak odaklanılmasını sağlayacaktır. Bu bağlamda çalışmanın keman eğitime ve icracılarına faydalı olabileceği düşünülmektedir.

2. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, verilerin analizi başlıkları yer almıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Çalışma, içerik analizi ve döküman analizi yöntemleri kullanılarak hazırlanmıştır. Nitel araştırma yaklaşımına dayalı betimsel bir çalışmadır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak döküman incelemesi kullanılmış, elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bu çalışmada Ludwig van Beethoven'in Fa Majör ve Sol Majör Romansları çalış teknikleri açısından incelenmiştir.

Arıkan (2005)'a göre kitap, yazılı metinler, basılı kaynaklar, haber programları, filmler, bildiriler, anket ve görüşmeler, müzik eserleri içerik analizi ile incelenebilmektedir (s. 94). "Betimsel araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar. Eğitim alanındaki araştırmada en yaygın betimsel yöntem tarama çalışmasıdır, çünkü araştırmacılar bireylerin, grupların ya da fiziksel ortamların (okul gibi) özelliklerini özetler" (Büyüköztürk vd., 2016, s. 23).

Büyüköztürk vd., (2016)'ne göre içerik analizi, insan davranışlarını belirlemek için kullanılan bir tekniktir. Eğitim alanında sıkça kullanılan teknikler arasındadır. İçerik analizi, belli başlı kurallarla metinde bulunan bazı sözcüklerin özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir tekniktir. Araştırmacılar bu kelimelerin içeriğini, ne anlatmak istediğini analiz ederek açıklamalar yaparlar. Bu teknik sadece metinler üzerinde kullanılan bir teknik değildir. Sadece yazılı metinler kitaplar değil, yazılı olmayan kaynaklar da (konuşmalar, tiyatro, televizyon programları) bu teknikle incelenebilir (s. 250). Sönmez ve Alacapınar (2013)'a göre bu tür analizde mevcut metnin içeriğini irdelemek gereklidir. Veriler sınıflandırılmalıdır. Sınıflandırma yapılan veriler arasındaki ilişkiyi göstermek için sayısal verilere de çevrilebilir. Elde edilen verilerle nitel analiz programları kullanılarak da gerekli analizler yapılabilmektedir (s. 162).

2.2. Verilerin Analizi

Çalışmada Beethoven'in Fa Majör ve Sol Majör Romansları çalış teknikleri açısından incelenmiş ve analizleri yapılmıştır. Veriler tematik analiz, frekans analizi ve betimsel analiz kullanılarak incelenmiştir. Analiz sürecinde eserlerin notaları detaylı bir şekilde incelenmiş ve çalış teknikleri belirlenmiştir. Belirlenen bu tekniklerin nota içinde geçtiği ölçüler tespit edilmiş ve tema halinde sınıflandırılmıştır. Elde edilen veriler tekniklerin kullanım sıklığını belirlemek üzere frekans analiziyle desteklenerek analiz sonuçları betimsel olarak yorumlanmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde araştırmanın problem cümlesine ait alt problemlere ilişkin bulgulardan bahsedilmiştir. Ludwig van Beethoven'in Fa Majör Romansında tespit edilen çalış tekniklerine ilişkin nota görselleri verilmiştir. Sol Majör Romansta da aynı tekniklerin kullanıldığı belirlendiği için görsel tekrarını önlemek amacıyla bu tekniklerin görsel örnekleri sunulmamıştır. Sol Majör Romansta Fa

Majörden farklı olarak akor, kırık akor ve çift ses teknikleri tespit edildiği için bu tekniklere ait görseller sunulmuştur.

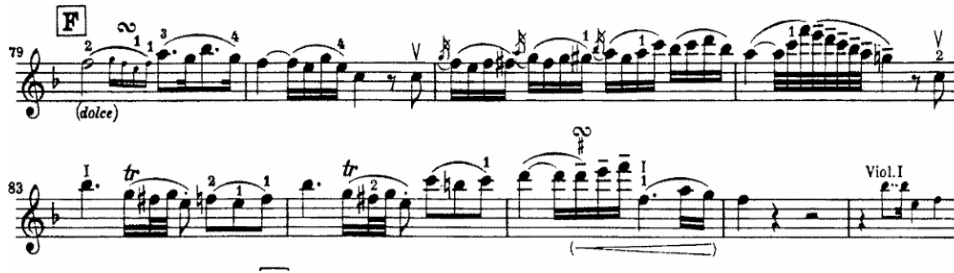
3.1. Beethoven Fa Majör Romans Sağ El Tekniklerine İlişkin Bulgular

Beethoven Fa Majör Romans sağ el (yay) teknikleri incelendiğinde legato, detaşe, martele, portato, spiccato, staccato tekniklerinin kullanıldığı görülmektedir.

3.1.1. Legato

Eser Adagio Cantabile'dir. Şarkı söyler gibi, yavaş anlamına gelmektedir ve legato tekniği ile başlar. Eser cantabile olduğu için legatolar ön plandadır. Auer (1921)'e göre kemanda asıl önem teşkil eden güzellik cantabile'dir. Bu yüzden de, ezgiyi ortaya çıkaran yay tekniği olan legato en sık başvurulmuş yay çeşitidir. Birkaç sesin aynı yönde itilen ya da çekilen yayda boşluk bırakmadan çalınması ile legato elde edilmektedir (s. 81). Eserde farklı tarımlarda ve farklı nota değerlerinde toplam 135 kez legato tekniği kullanılmıştır. Görsel 1'de de görüldüğü gibi grupetto, çarpma, basamak notası ve tril gibi eserde kullanılan tüm sol el teknikleri legato tekniği ile birbirine bağlanmıştır. Özellikle noktalı değerleri kendinden daha küçük değerdeki notaya bağlamak için ve 32'lik notalarda kullanıldığı görülmektedir.

Görsel 1. Ludwig van Beethoven, Fa Majör Romans Op. 40, Legato Kullanımı

3.1.2. Staccato

Staccato'yu Say (2005), Notaları tane tane ve bağımsız çalma olarak tanımlar. Yay ile tel arasında boşluk olmayacak şekilde kesin duraklamalarla çalınır (s. 491). Eserde staccato kullanımı toplam 13 adettir. Farklı yay itişlerinde kullanıldığı gibi tek bir yay hareketiyle bağlı staccato olarak kullanıldığı da görülmektedir. Görsel 2'de tek yay hareketiyle bağlı staccato örneği görülmektedir. 16'lık notalarda kullanımı daha fazlayken 8'lik notalarda 2 kez kullanılmıştır.

Görsel 2. Ludwig van Beethoven, Fa Majör Romans Op. 40, Staccato Kullanımı

3.1.3. Martele

Fayez (2001)'e göre çekiçleyerek anlamına gelen bu teknik, nota geçişlerinde mutlaka yay durdurularak çalınır. Martele, notaların başında yay ile ufak vurgular yaparak elde edilir (s. 87). Büyükaksoy (1997)'a göre; yay tekniği doğru yapılmadığı sürece doğru marteleyi elde edemeyiz. Bu tekniği olması gerektiği gibi yapan öğrenci diğer teknikleri de zorluk çekmeden gerçekleştirebilmektedirler. Üretilen ses güçlü, net ve gıcirtısız olmalıdır (s. 46). Eserde 145 adet martele tekniği 16'lık notalarda ve 16'lık üçlemelerde kullanılmıştır. Görsel 3'te 16'lık notalarda martele kullanımı görülmektedir.

Görsel 3. Ludwig van Beethoven, Fa Majör Romans Op. 40, Martele Kullanımı

3.1.4. Portato

Fayez (2001) portatoyu tek yay hareketiyle yapılan, detaşe olarak tanımlanmaktadır. Her seste önce yükselme daha sonra giderek azalma vardır. Bu düşüş ve yükselişler durmaksızın birbirini izler ve bu formda yay, legato çalışı daha etkili hale getirmek için kullanılmaktadır (s. 86). Eserde toplam 7 adet portato tekniği kullanılmıştır. Görsel 4'te 16'lık notalarda yayı iterken yapılan ve legatoyu etkili hale getiren portato kullanımı görülmektedir.

Görsel 4. Ludwig van Beethoven, Fa Majör Romans Op. 40, Portato Kullanımı

3.1.5. Detaşe

Fayez (2001) detaşeyi birbirinden tamamen ayrı olarak ve farklı yay hareketiyle çalınan yay tekniği olarak tanımlamıştır. Legatonun tam zıt karakteridir (s. 84). Büyükaksoy (1997)'a göre yay hareketinin basınçsız bir şekilde yağ gibi akması gerekir. Nota aralarında yay durdurulmaz buna bağlı olarak da yay geçişlerinde sesler duyulmaya devam eder (s. 42). Eserde toplam 99 adet detaşe tekniği kullanılmıştır. Bunlardan 32'si 16'lık notalarda, 67 adet detaşe tekniği ise 4'lük ve 8'lik notalarda kullanılmıştır. 4'lük notalarda tüm yay, 8'lik notalarda ise yarım yay kullanılarak detaşe elde edilmektedir.

Görsel 5. Ludwig van Beethoven, Fa Majör Romans Op. 40, Detaşe Kullanımı

3.1.6. Spiccato

Say (2005) spiccato için notaları birbirinden kopuk şekilde zıplatarak çalınan önemli bir yay tekniğidir demiştir. Sesler çabuk ama hafif şekilde sıçratarak çalınmaktadır. En yaygın kullanım yeri yayın orta noktası ile ağırlık noktası arasındaki bölgedir (s. 474). Görsel 6'da da görüldüğü gibi eserde *leggiro* yani tüy gibi hafif çalınması istenen ve 89. ölçüden itibaren kullanılan spiccato tekniği toplam 37 kez kullanılmıştır.

Görsel 6. Ludwig van Beethoven, Fa Majör Romans Op. 40, Spiccato Kullanımı

3.2. Beethoven Fa Majör Romans Sol El Tekniklerine İlişkin Bulgular

Beethoven Fa Majör Romans sol el teknikleri bakımından incelendiğinde eserde 12 adet çarpma, 10 adet tril, 8 adet grupetto ve 4 adet basamak notası olduğu görülmektedir.

3.2.1. Grupetto

Eserin ilk olarak kullanılan sol el tekniği süslemelerden grupettodur. Büyükkaksoy (1997) grupettoların bağlı oldukları ana notanın bir üst sesi, esas nota, bir alt sesi ve tekrar esas nota olarak çalındığını vurgulamıştır. Yazıldıkları notanın değerine göre hızlı ya da daha yavaş çalınırlar (s. 15). Eserde grupettolar iki farklı vuruş üzerinde kullanılmıştır. İlki ikilik nota üzerinde ikincisi ise on altılık nota üzerindedir. 1, 20, 26, 40 ve 79. ölçülerde 5 adet grupetto ikilik nota ile kullanılmış; 7, 46, ve 85. ölçülerde ise 3 adet 16'lık nota üzerinde kullanılmıştır. Görsel 7'de 79. ölçüde 2'lik nota ile kullanılan grupetto örneği görülmektedir.

Görsel 7. Ludwig van Beethoven, Fa Majör Romans Op. 40, Grupetto Kullanımı

3.2.2. Trill

Büyükkaksoy (1997)'a göre triller bir ana ses ve ona bağlı yarım ya da tam perde uzaklıkta süslediği sese diğer parmağın çok kez belli hız ve eşit sürelerde düşürülmesiyle elde edilmektedir (s. 16). Eserde triller ikilik ve on altılık notalarla birlikte kullanılmıştır. 32. Ve 95. ölçülerde ikişer adet tril ikilik nota ile kullanılırken, 5, 6, 44, 45, 83 ve 84. ölçülerde ise görsel 8'de de görüldüğü gibi on altılık nota ile kullanılmıştır. Kullanılan toplam tril sayısı ondur.

Görsel 8. Ludwig van Beethoven, Fa Majör Romans Op. 40, Trill Kullanımı

3.2.3. Basamak Notası

Fayez (2001)'e göre basamak notaları (appoggiatura) nota yazımında çok daha küçük yazılırlar. Esas notanın bir tam ya da yarım ses uzağında bulunur ve bağlandığı notadan gösterdiği süre değeri kadar almaktadır (s. 76). Eserde kullanılan basamak notası sayısı dördüttür. İkiisi 32. ölçüde ikisi ise 95. ölçüde görülmektedir. Görsel 9'da da görüldüğü gibi ikilik notalarda bulunan triller basamak notalarına bağlanmıştır.

Görsel 9. Ludwig van Beethoven, Fa Majör Romans Op. 40, Basamak Notası

3.2.4. Çarpma

Fayez (2001) çarpmayı, esas notaların arasına sıkıştırılmış, nota yazımında çok daha küçük olarak gösterilen bir notanın çok az zaman farkıyla birlikte çalınması yoluyla elde edilen küçük notalar olarak ifade etmiştir (s. 77). Eser incelendiğinde 3. ve 42. ölçüde ikişer çarpma, 81. ölçüde 3 adet ve 97. ölçüde 5 adet kullanıldığı saptanmıştır. Görsel 10'da görüldüğü gibi eserdeki 12 adet çarpma da onaltılık değerlerde kullanılmıştır.

Görsel 10. Ludwig van Beethoven, Fa Majör Romans Op. 40, Çarpma Kullanımı

3.3. Beethoven Sol Majör Romans Sağ El Tekniklerine İlişkin Bulgular

Beethoven Sol Majör Romans sağ el teknikleri bakımından incelendiğinde legato, staccato, martele, detaşe ve portato, akor ve kırık akor tekniklerinin kullanıldığı görülmektedir.

3.3.1. Legato

Dolce çalınması legato tekniği ile uygun olacağı düşünülmektedir ve bu yüzden eser çift seslerle legato başlamıştır. Eserde toplam 143 adet legato tekniği 16'lık notalarda iki, dört ve sekiz bağlı olarak kullanılmıştır.

3.3.2. Staccato

Eserde staccato kullanımı toplam 163'tür. En fazla 16'lık notalarda kullanılan staccato tekniğinin 4'lük ve 8'lik notalarda da kullanıldığı görülmektedir. 58. ölçüde energico terimi kullanılmış bu ölçüden itibaren kullanılan staccatolar daha enerjik ama yine de yumuşak çok keskin olmayan bir şekilde icra edilmelidir.

3.3.3. Portato

Portato eser içinde 16'lık değerlerde ve kromatik dizilerde toplam 6 defa kullanılmıştır. Kromatik çıkıcı dizide diminuendo yani sesin şiddeti pianoya doğru azalarak portato tekniği kullanılmıştır.

3.3.4. Martele

Martele tekniği toplam 15 adet ve 16'lık notalarda kullanılmıştır. Espressivo ile aynı anda 34. ölçüde kullanılan martele tekniği daha yumuşak icra edilmelidir.

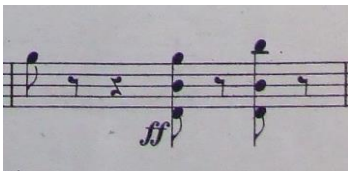
3.3.5. Detaşe

Eserde detaşe tekniğinin toplam 26 kez 16'lık, 4'lük ve 8'lik değerlerde kullanıldığı görülmüştür. 4'lük değerler bütün yay, 8'lik değerler yarım yay 16'lık değerler için ise yayın ortasında küçük bir bölüm kullanılmalıdır.

3.3.6. Akor

Üç nota da aynı anda duyurulmalı ve orta tel üzerine yeterli baskı yapılmalıdır, yay tuşeye yakın bir konumda olmalıdır. Eserde akor (üç ses) tekniği ise son ölçüde iki adet 8'lik değerlerde ve detaşe tekniği ile kullanılmıştır.

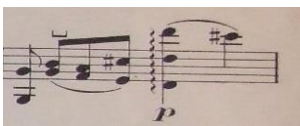
Görsel 11. Ludwig van Beethoven, Sol Majör Romans Op. 50, Akor Kullanımı

3.3.7. Kırık Akor

Kırılarak çalınan üç sesli akorlarda genellikle alt ve ortadaki ses vuruştan önce çalınır daha sonra ortadaki ve üstteki sese vuruşla beraber duyulacak şekilde geçilir. Eserin 13. ölçüsünde bir adet kırık akor legato tekniği ile birlikte kullanılmış ve akor 4'lük değerdeki bir başka notaya bağlanmıştır.

Görsel 12. Ludwig van Beethoven, Sol Majör Romans Op. 50, Kırık Akor Kullanımı

3.4. Beethoven Sol Majör Romansdaki Sol El Tekniklerine İlişkin Bulgular

Beethoven Sol Majör Romansda kullanılan sol el tekniklerinin grupetto, çarpma, tril ve çift ses olduğu görülmektedir.

3.4.1. Grupetto

Eserde 4'lük ve 8'lik notalarda toplam 5 adet grupetto tekniği kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.2. Çarpma

Eserde noktalı 4'lük, 2'lik, 16'lık ve 4'lük notalarda toplam 8 adet çarpma kullanılmıştır.

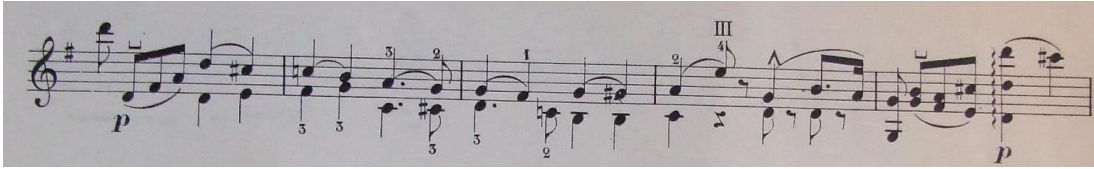
3.4.3. Trill

Eserde toplam 4 adet tril tekniği kullanılmıştır. Triller 2'lik ve 16'lık olmak üzere iki farklı nota değerinde bulunmaktadır.

3.4.4. Çift Ses

Eserde çift sesler iki bağlı 4'lük değerler ve 8'lik notaya bağlanan noktalı 4'lükler şeklinde görülmektedir. Çift seslerle birlikte legato tekniği kullanılmıştır. İcra zorluğu nedeniyle çift seslerde süslemeler kullanılmadığı düşünülmektedir.

Görsel 13. Ludwig van Beethoven, Sol Majör Romans Op. 50, Çift Ses Kullanımı

3.5. Beethoven Fa Majör Romans ile Sol Majör Romansın Çalış Tekniklerindeki Benzer ve Farklı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Beethoven süslemeleri çok sık kullanarak Romantik Dönem müziğine yeni bir anlam kattığı düşünülmektedir. Eserin ilk notasında grupetto süslemesi ile başlaması bu düşüncüyü doğrular niteliktedir. Genel olarak basamak notaları, grupetto ve trill kullanılmıştır. Eser şarkı söyler gibi çalınması gerektiğinden legatolar ön plandadır. Yer yer marteles kullanımı görülmüştür. Fakat bu martelesler eserin genel şarkımsı yapısını bozmadan leggiero yani kelebek gibi uçuşarak, tüy gibi hafif çalınması uygun görülmektedir.

Kim (2005), her iki Romansın da yavaş ritmik müziği anımsatan noktalı nota motifleri içerdiğini, Romanslarda kadans olmadığını ve müzikal içerik teknik becerilerin ötesine geçtiğini söylemiştir. Romanslardaki jestler, özellikle de op. 50, İtalyan bel canto şarkı söyleme tarzı ile güçlü bir benzerlik taşır. Güzel şarkı söyleme anlamına gelen bu vokal tarzı ton güzelliği ve legato ifadeyi temel ilkeler olarak vurgulamıştır. Beethoven'in bel canto tarzına olan tutkusu enstrümantal müziğine yansımıştır.

Sol Majör Romans, Fa Majör Romansa göre süslemeler açısından daha sadedir. Basamak notası, trill ve grupettolar kullanılmıştır. Eserin genelinde çok fazla çift ses ezgi olduğu için süslemelere fazla yer verilememiştir. Kromatizm Romantik Dönem özelliği taşıyan bir yöntemdir. İki eserde de kromatik diziler görmektediriz. Legatolar eserin geneline hakimdir. Portato ve yumuşak staccatolar mevcuttur. Tek bir yayla pek çok otuz ikilik nota çalışmaları mevcuttur. Burada yayı iyi kullanmanın ve yavaş hareketlerle ilerlemenin önemli olduğu düşünülmektedir.

Kim (2005)'e göre Sol Majör Romans, solist ve orkestra arasında bir diyalog olarak görülebilir. Bazen bu, dostane taraflar arasında lirik bir alışverişe dönüşür. Diğer zamanlarda, lirik bir açıklayıcı bir ifade hakkında yorumda bulunur. Ancak en sonunda, iki konuşmacı temanın son sunumu için bir araya gelmektedir.

Tablo 1. Beethoven Fa Majör ve Sol Majör Romans Sağ El Tekniklerinin Karşılaştırması

Sağ El Teknikleri	Beethoven Fa Majör Romans	Beethoven Sol Majör Romans
Legato	135 adet	143 adet
Detache	99 adet	26 adet
Spiccato	37 adet	-
Martele	145 adet	15 adet
Portato	7 adet	6 adet
Staccato	13 adet	163 adet
Akor	-	2 adet
Kırk Akor	-	1 adet

Tablo 1'de de her iki eserin sağ el tekniklerinin kullanım sayıları gösterilmektedir. Beethoven Fa Majör ve Sol Majör Romans sağ el (yay) teknikleri karşılaştırıldığında Fa Majör Romansta 135 adet legato tekniği kullanımı görülürken Sol Majör Romansta 143 adet kullanılmıştır. İki eserde de dolce çalınması gereken pasajlar çoğunlukta olduğu için bu müzikaliteyi legato ile daha doğru çalınabileceği düşünülmektedir. Süslemeler ve çift sesler legato ile birbirine bağlanmıştır. Fa Majör Romansta özellikle 32'lik değerler legato ve 16, 8 ya da 4 bağlıdır.

Detache tekniği Fa Majör Romansta 99 kez kullanılırken Sol Majör Romansta 26 kez kullanılmıştır. Fa Majörde Romansta 32'lik notalarda 32, 4'lük ve 8'liklerde ise 67 kez kullanıldığı görülmektedir. 4'lük değerlerde tüm yay kullanımı 8'lik değerlerde ise yarım yay kullanımının uygun olacağı düşünülmektedir. Sol Majör Romansta 16'lık notalarda 10 kez, 4'lük ve 8'lik değerlerde ise 16 kez kullanıldığı görülmektedir. Fa Majör Romansta olduğu gibi burada da tüm yay ve yarım yay kullanımı uygun olacaktır. Ayrıca akorlar da detache tekniği ile çalınmaktadır.

Spiccato tekniği Fa Majör Romansta 37 kez kullanılırken sol majörde bu tekniğe rastlanılmamıştır. Kullanılan spiccato tekniği 16'lık notalarda görülmekte ve leggiero çalınması gerekmektedir. Uçuşur gibi, tüy gibi hafif şekilde yayın ortasıyla ağırlık noktası arasında basınç uygulamadan yayın kendi ağırlığı ile çalındığında bu etki verilmiş olacaktır. Kromatik dizilerde de spiccato tekniği kullanılmıştır.

Martele kullanımı Fa Majör Romansta 145 Sol Majörde ise 15'tir. Fa Majör Romansta 16'lık değerlerde ve 16'lık üçlemelerde, sol majörde de yine 16'lık değerle kullanıldığı görülmektedir. Martele çekiçleyerek anlamına gelmektedir. Fakat iki eser de şarkı söyler gibi dolce çalışmalar söz konusu olduğu için çok sert olmayan marteleler kullanmak gerekmektedir. Sol Majör Romansta espressivo ile birlikte kullanılmıştır.

Portato tekniği Fa Majör Romansta 7 sol majörde ise 6 kez kullanılmıştır. Yayın tek yöndeki hareketiyle çalınır. Birden fazla martelenin bağlı çalınması gibidir. Yaya işaret parmağı ile her notanın başında ufak bir baskı yapılır ve nota bitiminde baskı bırakılır. Sol Majör Romansta 75 ve 76. ölçülerde kromatik dizilerde kullanıldığı saptanmıştır. Fa Majörde 16'lık değerlerde kullanıldığı gibi 32'lik değerlerde de kullanılmıştır.

Akor ve kırık akor Fa Majör Romansta kullanılmamışken, Sol Majör Romansta 2 adet akor ve 1 adet kırık akor kullanıldığı görülmektedir.

Staccato tekniği Fa Majör Romansta 13 adet kullanılırken Sol Majörde 163 kez kullanılmıştır. 8'lik 16'lık ve 32'lik değerlerde bağlı ve ayrı kullanımları bulunmaktadır. Sol Majörde ise 4'lük, 8'lik ve 16'lık değerlerde yine Fa Majördeki gibi bağlı ve ayrı kullanılmıştır.

Tablo 2. Beethoven Fa Majör ve Sol Majör Romans Sol El Tekniklerinin Karşılaştırması

Sol El Teknikleri	Beethoven Fa Majör Romans	Beethoven Sol Majör Romans
Çarpma	12 adet	8 adet
Tril	10 adet	4 adet
Grupetto	8 adet	5 adet
Basamak notası	4 adet	-
Çift Ses	-	67 adet

Tablo 2'de de her iki Romansın sol el tekniklerinin kullanım sayıları gösterilmektedir. Beethoven Fa Majör ve Sol Majör Romansların sol el teknikleri karşılaştırıldığında; Fa Majörde 12 adet çarpma kullanılırken Sol Majörde 8 adet kullanılmıştır. Fa Majörde Romansta çarpmalar 16'lık değerdeyken Sol Majörde 8'lik değerdedir.

Grupetto Fa Majör Romansta 8 adet kullanılırken Sol Majörde 5 adet kullanılmıştır. Fa Majör Romansta 2'lik ve 16'lık değerlerde grupetto kullanılmış, Sol Majörde ise 4'lük ve 8'lik değerlerde kullanılmıştır. Her iki eserde de grupettolar legato tekniği ile birlikte kullanılmıştır.

Basamak notası Fa Majör Romansta 4 adet kullanılırken Sol Majör Romansta basamak notasına rastlanılmamıştır. Fa Majör Romansta görülen basamak notaları 2'lik değerdeki trillerden sonra kullanılmış trillere legato ile bağlanmıştır.

Fa Majör Romansta 10 adet tril kullanılırken Sol Majörde 4 adet tril kullanıldığı saptanmıştır. Fa Majör Romanstaki trillerin 4 tanesi 2'lik değerde 6'sı ise 16'lık değerde kullanılmıştır. Sol Majörde ise 3 adet tril 2'lik 1 adet 16'lık değerde kullanılmıştır.

Çift sesler sadece Sol Majör Romansta 67 adet kullanılmıştır, Fa Majörde çift sese rastlanılmamıştır. 4'lük, 8'lik, 16'luk, noktalı 4'lük ve noktalı 8'lik değerlerde çift sesler legato tekniği ile birlikte kullanılmıştır.

3.6. Beethoven Fa Majör Romans ve Sol Majör Romansdaki müzikal ifade terimlerine ilişkin Bulgular

Her iki eser müzikal ifadeler bakımından incelendiğinde piano, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, diminuendo, sforzando, mezzoforte, dolce, leggiero, calando, adagio cantabile, tutti, solo, sempre, energico, espressivo, restez, fine ifadeleri tespit edilmiştir.

Tablo 3. Müzikal İfade Terimleri

Terim	Beethoven Fa Majör Romance	Beethoven Sol Majör Romance
Piano	6	14
Forte	8	3
Fortissimo	-	1
Crescendo	6	7
Decrescendo	5	3
Diminuendo	1	1
Sforzando	-	5
Mezzoforte	1	-
Dolce	7	1
Leggiero	2	-
Calando	1	-
Adagio Cantabile		
Tutti	5	3
Solo	5	4
Sempre	1	1
Energico	1	1
Espressivo	1	1
Restez	1	1
Fine	1	1

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Fa Majör Romansta piano terimi 6 kez kullanılırken sol majörde 14 kez; forte terimi Fa Majör Romansta 8 kez kullanılırken Sol Majörde 3 kez kullanılmıştır. Fortissimo kullanımına Fa Majörde hiç rastlanılmazken sol majörde 1 kez; crescendo terimine Fa Majörde 6 kez, Sol Majörde 7 kez; decrescendo terimine ise Fa Majörde 5 kez Sol Majörde 3 kez rastlanılmıştır. Sforzando terimi Fa Majörde hiç görülmezken, Sol Majörde ise 5 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Mezzoforte Fa Majörde 1 kez kullanılırken Sol Majörde hiç kullanılmamıştır. Dolce terimi Fa Majörde 7 kez Sol Majörde 1 kez; leggiero terimi Fa Majörde 2 kez kullanılırken Sol Majörde kullanımı tespit edilmemiştir. Calando Fa Majörde 1 kez kullanılırken Sol Majörde hiç rastlanılmamış; adagio cantabile Fa Majörde 1 kez kullanılmış Sol Majörde kullanılmamıştır. Tutti Fa Majörde 5 kez kullanılırken sol majörde 3 kez; solo terimi fa majörde 5 kez sol majörde ise 4 kez kullanılmıştır. Sempre, energico, espressivo, restez ve fine terimlerinin her iki eserde de 1 defa kullanıldığı saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Beethoven Fa Majör Romans incelendiğinde sağ el tekniklerinden legato, detaşe, spiccato, staccato, martele ve portato; sol el tekniklerinden ise çarpma, tril, grupetto ve basamak notası kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Beethoven Sol Majör Romans incelendiğinde sağ el tekniklerinden legato, detaşe, akor, kırık akor, martele, staccato, portato; sol el tekniklerinden ise çarpma, tril, grupetto, çift ses kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Müzikal ifade terimlerinden piano, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, diminuendo, sforzando, mezzoforte, dolce, leggiero, calando, adagio cantabile, tutti, solo, sempre, energico, espressivo, restez, fine kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Stowell (1992)'e göre bu iki eser, Beethoven'ın diğer eserlerine göre daha içsel ve cantabile'ye dayalı olduğu yani melodik anlatımın ön planda olduğu ve solo kemanın vokal bir karakter kazandığı yapıtlar olarak değerlendirilmektedir (s. 102). Boyden (1990), müzikalite açısından incelendiğinde eserlerin en belirgin özelliğinin cantabile karakter ve lirik anlatım olduğunu, Beethoven'ın kemanı insan sesi gibi kullanarak melodiye kesintisiz ve uzun bir legato ile anlattığını açıklamıştır. Bu melodik yapı müzikte romantik döneme geçişin önemli yapı taşlarından biri olarak kabul edilmektedir (s. 418). Galamian (1962) ise özellikle Op. 40 Fa Majör Romansda ana temanın şarkı söyler gibi çalınmasının, icracının tonalitesinin ve müzikalitesinin etkinliğini öne çıkartmakta olduğunu söylemiştir (s. 54).

Auer (1921), teknik açıdan incelendiğinde her iki eserde de kemanda temel sağ ve sol el tekniklerini içeren önemli pasajlar bulunduğunu, özellikle yavaş tempolu eserlerde legato yay kullanımının ve yay kontrolünün tonalite bakımından önemli olduğunu vurgulamıştır (s. 76). Flesch (2000)'e göre eserlerde yer alan sol el tekniklerinden pozisyon geçişleri, arpej ve üç oktava yaklaşan melodik atlamalar icracının pozisyon ve entonasyon kontrolünü sağlamasını gerektiren pasajlar olarak görüldüğünü belirtmiştir (s.129). Bu tür pasajlar aynı zamanda öğrenciler için farklı pozisyonlarda entonasyonu sağlamaları bakımından da önemli görülmektedir.

Neumann (1983)'a göre süsleme teknikleri Romansların en belirgin özelliklerindendir. Triller, grupettolar, appoggiaturalar melodinin ifade gücünü arttırırken klasik dönem müzik stilini de yansıtmaktadır. Süslemelerin doğru artiküle edilmesi ve doğru tartımla icra edilmesi de eserlerin karakteristik özelliğinin korunması bakımından önemli görülmektedir (s. 311).

Menuhin ve Primrose (1999)'e göre müzikalite bakımından incelenen Romanslar yavaş tempo ve sade melodik yapıları sebebiyle icracının tonalite, entonasyon ve müzikalite unsurlarını kontrol etmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda Beethoven'ın Romanslarında virtüöziteden çok müzikalitenin ön plana çıktığını ifade etmiştir (s. 87).

Dragulin ve Itigan (2023)'a göre bir müzik eserini olabildiğince doğru, kaliteli ve otantik bir şekilde yorumlamak için ilgili dönem ve besteci hakkında yeterince bilgi sahibi olmak, süslemeler ile ilgili de detaylara hakim olmak gerekmektedir. Beethoven'ın eserlerinde, ritmik formülleri vurgulamak için önemli olan kısa appoggiaturaları yansıtmaktır. Aynı zamanda, Beethoven'ın özellikle sonatların yavaş bölümlerinde süslemelere ifade dolu bir şekilde yaklaşmayı tercih ettiğini belirtmektedir. Triller de yüzeysel olarak ele alınamaz hem başlangıçları hem de son kısımları, ilgili notanın melodik ve armonik özellikleri ile bağlantılıdır. İcracının süslemelere özenli yaklaşımı, bestecinin kompozisyon vizyonunun özgünlüğünü ortaya koyan bütünün ayrılmaz bir parçası olduğunu göstermektedir (s. 162).

Lockwood (2003) her iki eserde de orkestranın çoğunlukla eşlik eder konumda olmasının, solo kemanın melodik anlatımını güçlendirdiğini, bu yapının solist ile orkestra arasındaki diyalogu geliştirerek eserlere oda müziği niteliğinde bir bakış açısı kazandırdığını ifade etmiştir (s. 192).

Tüm bu bilgiler doğrultusunda, romansların müzikal ve teknik gelişim açısından keman öğrencileri ve icracılar için önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmayı inceleyen öğrenciler ve icracılar için bu eserler çalışılmadan önce gam, arpej, çift ses etütler ve özellikle legato etütler çalışılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Aktüze, İ. (2004). *Müziği anlamak: Ansiklopedik müzik sözlüğü*. Pan Yayıncılık.
- Ankan, R. (2005). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Asil Yayın.
- Auer, L. (1921). *Violin playing as i teach it*. Frederick A. Stokes Company.
- Başaran, İ. (2020). *Ludwig van Beethoven'ın müziği ve 7. keman sonatı* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Boyden, D.D. (1990). *The history of violin playing from its origins to 1761*. Oxford University Press.
- Büyükkaksoy, F. (1997). *Keman öğretiminde ilkeler ve yöntemler*. Armoni Ltd. Şti.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Chimchirian, J. M. (2016). *Beethoven's violinists: The influence of Clement, Viotti, and the French school on Beethoven's violin compositions* [D.M.A., University of Maryland, College Park]. ProQuest Dissertations and Theses (1824361674). ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Fayez, S. (2001). *Kuramdan uygulamaya başlangıç keman eğitimi*. Yurtrenkleri.
- Flesch, C. (2000). *The art of violin playing (Vol. 1)*. Carl Fischer.
- Galamian, I. (1962). *Principles of violin playing and teaching*. Prentice Hall.
- Hodeir, A. (1971). *Müzikte türler ve biçimler* (İlhan Usmanbaş, çev.). Milli Eğitim Basımevi.

Kim, M. S. (2005). *The creative process in Beethoven Romances for violin and orchestra op. 40 and op. 50* [D.M.A., University of California, Santa Barbara]. ProQuest Dissertations and Theses (305003722). ProQuest Dissertations & Theses Global.

Lockwood, L. (2003). *Beethoven: The music and the life*. W. W. Norton & Company.

Menuhin, Y., & Primrose, W. (1999). *Violin and viola*. Kahn and Avarill.

Neumann, F. (1983). *Ornamentation in baroque and post-baroque music: With special emphasis on J. S. Bach*. Princeton University Press.

Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sönmez, V., & Alacapınar, Füsün. G. (2013). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Anı Yayıncılık.

Stowell, R. (1992). *The Cambridge companion to the violin*. Cambridge University Press.

Görsel Kaynaklar

Beethoven, Ludwig van. Romance in G Major, Op. 50, Mainz: B. Schott's Söhne, t.y.

Beethoven, Ludwig van. Romance in F Major, Op. 40, Mainz: B. Schott's Söhne, t.y.